

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 10

84. ÅRGANG

27. MAI

1972

Side 160:

PAVENS ORD TIL UNCTAD

«Det er i høy grad ønskelig at UNCTAD skal vie seg avviklingen av systemer som gjør at de privilegerte stadig blir mer og mer privilegerte, at de rike i øket grad handler med hverandre og at internasjonal hjelp ofte bare kommer de fattige til nytte på en meget dårlig måte.»

«Av denne grunn skulle vi ønske at man lyttet til røstene til millioner av menn, kvinner og barn som lever i den moderne økonomis utkanter, mennesker som ofte herjes av sykdommer, underernæring, dårlige bolig- og arbeidsforhold og alle de andre ting som hindrer dem i å dele fullt andre menneskers kår idag.»

«Vær forvissset om at alle katolikker og alle de som deler våre felles håp om en rettferdigere verden kommer til å følge UNCTAD III's møter med den overbevisning at verdensfreden i dag i en viss utstrekning ligger i Deres hender.»

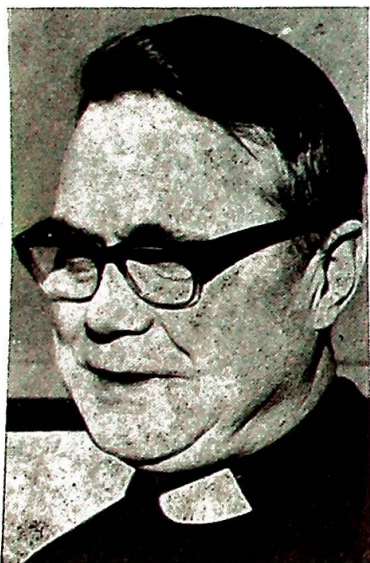
(Fra Paul VI's brev til UNCTAD III's konferanse i Santiago, Chile.)

BLAFRENDE

Dette bildet viser trossfeller, en liten katolsk familie i et utbombet og ødelagt hjem i Belfast i Nord-Irland. ST. OLAV bringer i ett av de kommende juni-nummerene av bladet tekst og bilder fra dette tragiske brennpunktet.

I juni reiser vi også på besøk til Halden, til sognespresten, fransiskanerpater Castricum og hans lille menighet. Menigheten hører hjemme på Kristian V's plass i en katolsk kirke med et ruvende navn, St. Peter.

Og i det nummer De nå holder i hånden avsluttes offentliggjørelsen av dokumentene fra siste bispesynode i Rom (side 166 og utover).

Rykter blafrer ofte for åpne vinduer. Derfor er det som regel sunt å tale åpent om «forlydender».

Det har i de siste ti måneder flere ganger gått presserykter i Rom og mange andre steder om at paven akttet å trekke seg tilbake ved fylte 75 år, det vil si inneværende år. (Helt presist er dagen den 26. september.) Bakgrunnen for ryktene har vært at han selv har satt en slik aldersgrense for Kirkens biskoper, at noen mente at han i dagens uro ønsket å overlate ansvaret til en annen og at hans helse så ut til å svikte under en enorm arbeidsbyrde.

Hvorvidt alt sammen var og er helt løse rykter skal ikke bedømmes her. ST. OLAV berørte ikke saken i forbindelse med siste Synode — da ryktene var på det livligste —, derimot ble undertegnede, som enkelte kanskje har sett, ved hjemkomsten den gangen intervjuet av en norsk avis. Under en lengre samtale nevnte jeg disse forlydender. Dagen etter hadde avisen en stor overskrift hvor lille meg antydte og forutså et paveskifte.

Enkelt og ganske naivt. Journalister har ikke alltid det beste ord på seg i Kirken — og en av grunnene kan muligens være slike misforståelser. Man aner dessuten at Vatikanet meget godt kjenner til hardheten i presserykter — og vel ofte gjør oss en smule hardere enn vi er. Men nok om det: i siste nummer av CATHOLIC HERALD omtaler avisens nye korrespondent i Rom, Michael Wilson, åpent ryktene og anfører en del solide grunner for at han absolutt ikke tror at de holder. Tittelen på hans reportasje er WHY POPE PAUL WILL NOT RESIGN.

For det første, sier han, er reglene for nevnte aldersgrense meget bøyelige og i hvert enkelt tilfelle avhengig av pavens direkte avgjørelse. Han har alt gjort flere viktige unntagelser, særlig når det gjelder biskoper som han mener er engasjert i viktige, ennå uløste oppgaver. Det gjelder overhyrder i bl. a. Latin-Amerika og i Europa. Videre: Paul VI er seg helt bevisst at han står overfor gigantiske problemer og midt i en uro som skaker både Kirken og verden, på for-

NR. 10

■ Det er en klar og tydelig sammenheng i dagens ST. OLAV-stoff — fra pavens budskap til UNCTAD III-konferansen i Chile og frem til biskopenes dokument om Rettferdighet og fred. Og det er en sammenheng og en oppgave som angår alle katolikker, her hjemme og rundt om i verdenskirken. (Side 160, side 166.)

■ Da inneværende nummer av bladet ble avsluttet, kom forøvrig sluttkommuniket fra UNCTAD-konferansen og bl. a. nyheten om Norges votering i et viktig skipsfartsspørsmål. Vi forbeholder oss å komme tilbake til akkurat dette — sett i lys av pavens ord.

■ Dagens lederartikkel angår forsåvidt noe helt annet — forlydender om pavens person.

RYKTE

skjellige måter. Men de som har vært ofte i kontakt med ham antyder at paven mer betrakter seg som en som har fått i oppdrag å rydde opp i forvirringen enn en som selv delvis er ansvarlig for vanskelighetene. Situasjonen i Kirken idag er for ham en naturlig og ventet følge av Konsilet. Skriver Wilson. Og endelig: Paul VI's helse er god, meget god for en mann i hans alder. Han har for lengst fullstendig kommet seg etter en operasjon han gjennomgikk for et par år siden. Bortsett fra et par tilfeller av influensa har han vært frisk og i god arbeidsform.

Ingenting av dette avsanner selvfølgelig ryktene for godt. Men for åpent vindu blafrer de visst mer enn før.

A.R.

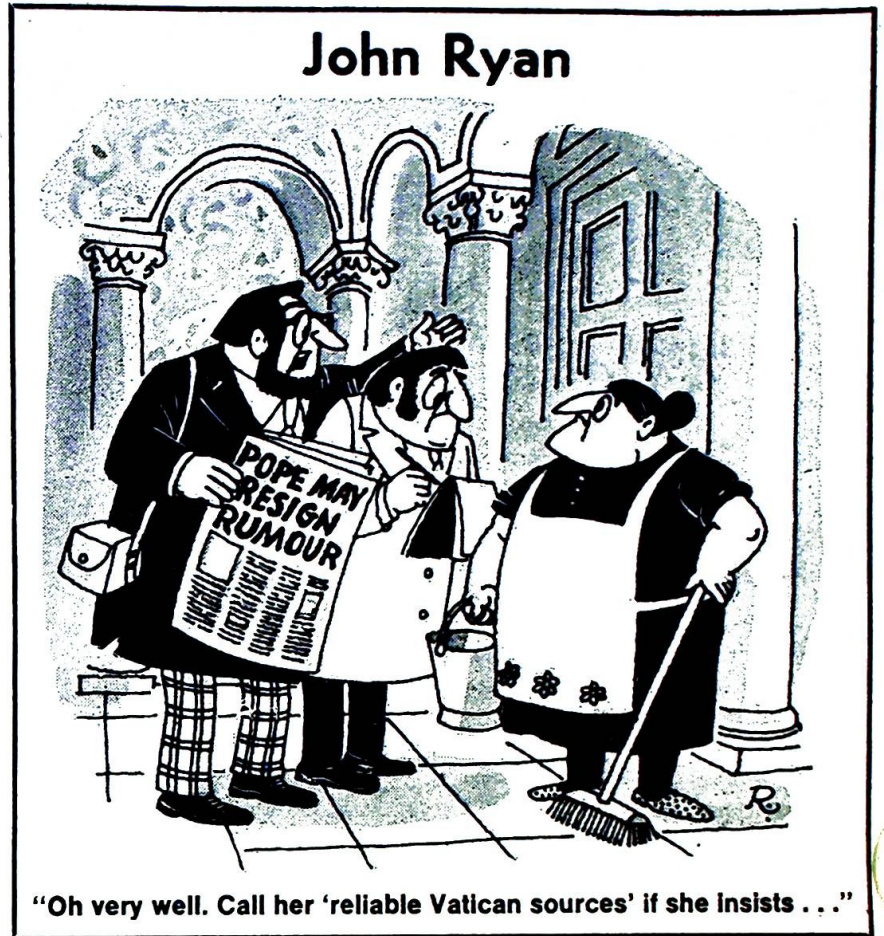
LESERBREV:

DRAKTEN

Ennu har jeg til gode å se på avstand, på nært hold, i kirken eller ansikt til ansikt, en ordenssøster som ved sitt kall, sitt appellerende eksempel, OG sin ordensdrakt ikke har bidratt til å styrke min tro.

For oss legfolk står drakten som et ytre, inspirerende symbol på et liv i Kristi fotspor. Tanken slår en hver gang: der går én som har gjort alvor, til siste tøddel, av det løfte vi alle bærer i oss, og som er den dypeste mening med vårt liv.

En ordenssøster fortalte meg en gang om en skrekkinngytende opplevelse som fant sted en sen aften oppe på Roa: hun åpnet døren mot den ukjente mannen som stod der som en truende skygge i døråpningen. Det ble hun som — takket være sin ordensdrakt — ble den skrekkinngytende part. OG den respektinngytende. Refleksjonene gjør seg selv.

John Ryan har følgende kommentar til Michael Wilsons rapport — en tegning av to avismenn som intervjuer en vaskehjelp i Vatikanet: «Allereit, kall henne «vanligvis pålitelige kilder i Vatikanet» hvis hun insisterer . . .»

Når vi nu kanskje må se i øynene at en videre modifisering, eller sogar total avleggelse i ny og ne, av søstrenes drakt er på trappene, har vi vel ikke annet å gjøre enn å lukke våre blå øyne. Først og fremst for det tap

denne avkledning medfører av et ytre, kledelig symbol på et liv i avkall, som animerer oss andre til bedre innsats. Bare denne prosessen til syvende — og siste slør — ikke blir altfor AV-SLØRENDE!

Det ville være synd — stor synd — hvis våre søstre en vakker dag skulle bli til forveksling seende ut som kreti og pleti.

ELLA MCGEORGE

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

HVER 14. DAG

KR. 40,— PR. ÅR

PAVE PAUL VI'S BREV TIL ORGANISERINGSSEKRETÆR, PEREZ-

På en pressekonferanse ved åpningen av UNCTAD III-konferansen i Santiago, Chile nylig spurte en journalist om ikke pave Pauls brev til organisasjonens generalsekretær var å regne som «marxistisk propaganda». (Omtalt i vår nyhetsspalte i forrige nummer.) Monsignor Gremillon, Vatikanets representant, svarte at det nok hadde forekommet før at et pavelig dokument om sociale og økonomiske spørsmål er misforstått og har blitt regnet som kommunistisk tale — også av noen katolikker.

(UNCTAD er FN's organisasjon for handel og utvikling.)

Episoden og brevetts innhold forteller en hel del om pavens holdning i ett av dagens avgjørende internasjonale spørsmål og tegner et bilde av ham og av den katolske kirke som er temmelig fjernt fra det for eks. massemedia ofte gir av en eldre, usikker og

Nye bøker i disse ukene:
Anne Marie og Per Bangs LONDON SOM ALDRI FØR (Gyldendal).

Bjørn O. Gillbergs MILJØ, ØKONOMI, POLITIKK (Cappelen).

E. T. A. Hoffmann: FANTASTISKE FORTELLINGER (Coppelen).

Henry James: TOMMESKRUE (Cappelen).

Nanna Lindefjeld-Hauges ANTIKENS GUDER OG HELTER (Cappelen).

Alle de nevnte bøkene fra Cappelen kommer som billigbøker i forlagets Ugleserier.

engstelig Peters etterfølger og av en Kirke som de tror står på de rikes og mektiges side i alt.

Pavens brev var direkte adressert til UNCTAD's generalsekretær, Manuel Perez-Guerrero. Paven skriver bl. a.:

Ønsket om at UNCTAD skal lykkes, et ønske som deles av enkeltmennesker og nasjoner verden over, blandes med uro fordi man kjenner de enorme vanskeligheter som er forbundet med de problemer som står på dagsordenen. For vår del, ønsker vi å sette vår lit til de håp om rettferdighet og den fellesskapsfølelse som finnes i menneskenes hjerter. UNCTAD III-konferansen kan, på sitt område, gi disse følelser og håp autoritative, modne og effektive uttrykk.

Som i New Dehli i 1968 holdes denne konferanse mot en bakgrunn av internasjonal valutakrise og vanskeligheter i samarbeidet. Motstanden fra nasjonale interesser synes å ha vokst ytterligere i styrke. Politisk uavhengighet har i mange tilfeller ikke medført forandringer og forbedringer i dominerende økonomiske strukturer. Ulikhetene og skjevhetene i inntektsforhold og sociale levevis ser ut til å øke både mellom nasjoner og innen visse land.

UNCTAD er klar over omfanget av de mål den setter seg, og de begrensede midler den har til å nå de samme mål. Dere vet at hverken en reform av internasjonal handel eller forbedringer av hjelpeprogrammer og samarbeide i seg selv er nok til å sikre større enhet og en mer menneskelig utvikling mellom denne verdens folk. I mange tilfeller er det selve maktstrukturene og beslutningsstrukturene som må forandres for å få gjennomført, på det sociale og det kulturelle plan og på det politiske og økonomiske plan, en bedre ansvarsfordeling. Krever ikke rettferdigheten at alle folk, hvilken grad av økonomisk makt de enn har, bør ha virkelig medbestemmelsesrett i alle forhandlinger om spørsmål av internasjonal, verdensomfattende betydning?

Paven fortsetter: Det er naturlig at de store maktene og de multinasjonale sammenslutningene fører til spesielle forventninger i de nasjoner som har minst del i verdens rikdommer. Men det er i denne konferansens mål å skape et forum hvor alle røster kan bli hørt i vår streven etter solidaritet mellom nasjoner, realistiske løsninger og en rettferdig fordeling av jordens goder. Vi har merket oss at konferansens program legger særlig vekt på de utviklingsland som er minst

Fra UNCTAD-konferansen: nærmest FN's generalsekretær Kurt Waldheim og Chiles president, Allende.

SASJONENS GUERRERO

gunstig stillet. Det er i høy grad ønskelig at UNCTAD skal vie seg utviklingen av systemer som gjør at de privilegerte stadig blir mer og mer privilegerte, at de rike i øket grad handler med hverandre og at internasjonal hjelp ofte bare kommer de fattigste til nytte på en meget dårlig måte.

Av denne grunn skulle vi ønske at man lyttet til røstene til de millioner av menn, kvinner og barn som lever i den moderne økonomis utkanter, mennesker som ofte herjes av sykdommer, underernæring, dårlige bolig- og arbeidsforhold og alle de andre ting som hindrer dem i å dele fullt andre menneskers kår idag.

Paven sier til slutt at han sender dette budskap til organisasjonens generalsekretær i bevissthet om sitt eget ansvar som leder for en verdenskirke som ønsker å marsjere fremover med menneskeheten og å dele menneskehetens skjebne midt i historiens løp. Uttalelsene fra den siste Bispesynode vidner om dette ønske og oppfordrer til innsats for større rettferdighet både på det nasjonale plan og internasjonalt sett. Vær forvisset om at alle katolikker og alle de som deler våre felles håp om en rettferdig verden kommer til å følge UNCTAD III's møter med den overbevisning av verdensfreden idag i en viss utstrekning ligger i deres hender.

Paven under Bispesynoden ifjor da hele spørsmålet om Rettferdighet og fred ble inngående drøftet.

«Hrm, en institusjon»

Katolsk Forum i København har denne anmeldelsen av Hallvard Rieber-Mohns nye epistelsamling «Midt på treet» (Gyldendal), her forkortet:

Det er to år siden Hallvard Rieber-Mohns første samling «Sideblikk» udkom som Fakkeltog hos Norsk Gyldendal. I samme serie er nu udsendt

en ny samling: 36 epistler og «et slags forord». — De har alle været trykt i «Aktuelt» eller «Arbejderbladet». Og mon ikke også de fleste af epistlerne har stået i vort «Kristeligt Dagblad's» weekend-nummer?

«Midt på treet» hedder den lille bog, og forsidetegningen viser en mand, der rager op til midten af en grøn trækrone. — Titlen forklares i forordet: «Barrikader er i dag mote, uforsonligheden livsstil. Treet skal tas enten ved roten, som på latin heter **radix** — derav «radikal». Eller det kan tas fra kronen, som om verden var bare løv, blomster og idyll. Alt annet er visst galt, det sier henholdsvis unge samfunnsstormere og aldrende domsprofeter. Så nå står jeg for hugg: Jeg tar midt på treet. Bare les! De følgende sider er, nokså uanfektet av ytterlighetene på begge fløyer og de altfor voldsomme utslag på livsfølelsens pendel, gjennomtrengt av den gamle overbevisning: **In medias virtus**: Sannheten — virkelighetens balanse — vil helst ligge etsteds i midten.»

Danske læsere har allerede bemær-
(Forts. neste s.)

2000 delegerte

Omkring 2000 delegerte fra 133 nasjoner deltok i den siste Unctad-konferansen, den tredje i rekken. Den første ble holdt i Genève i 1964.

I løpet av de åtte år som har gått siden den gang er situasjonen ikke forbedret, men forverret. Kløften mellom de rike og fattige land er større enn noen gang før, man regner med at foreldrene til 300 millioner barn fremdeles ser sine efterfølgere lide og svekkes av sult, mangel-

sykdommer osv. I Latin-Amerika leter tre av fire forgjeves etter arbeide.

Færre enn tidligere i denne tiden kan lese og skrive, tallet for 1970 viser at det da var 100 millioner flere analfabeter enn da 60-årene begynte. (I kontrast til dette kan nevnes at man i Storbritannia årlig bruker 70 mill. pund på slankemidler og «riktig kosthold» og ved lov er påbudt å holde sine unger i skole til de er fylt 16 år, skriver Erik Pearse, sekretær i den britiske kommisjonen for Fred og Rettferdighet.)

ket, at sprogvanskeligheter støder man ikke på. Det går let at læse det norske bokmål.

Pater Rieber-Mohn, regionalvikar for de nordiske dominikanere, er journalist — også det er han! — Stærkt engageret i arbeidet i avis og radio og TV. Har påtaget sig et job, der — med Sophus Claussens ord — består i at «skære hakkelse i døgnets rejselstald». — Rappe greb i bunken af det aktuelle eller det nærværende, og så er indledningen klar af typen som: «Nå har endelig noen på politisk hold i Norge reist spørsmålet om . . .» (Epistlen er om feltpræster) eller «Her om dagen hørte jeg en kirkens mand . . .» eller «Du var innom forleden, bare for å ønske godt nytt år . . .», «En lunefull skjebne har gjort, at jeg gjenopdager påfallende mange av mine studiekamerater fra 25 år tilbake som tannleger . . .» eller likepå og hårdt «Leser De Agatha Christie?» (Det gjør forfatteren!)

Altså ikke plads til omsvøb, lige til sagen!

Men alligevel er indledningen kun en anledning. For sideblikket eller sidespringet, der følger, er jo sagen.

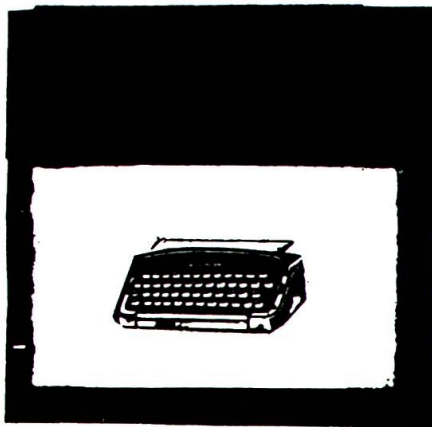
Hvor kan man glæde sig over en epistel som den om «Humor»! — Rieber-Mohn starter med at nævne en kollega inden for pressen, Odd Eidem. Men det er altså ikke ham, det drejer sig om. Inden man ser sig til, er man kommet langt fra ham. Da beroliger Rieber-Mohn: «Jeg har ikke glemt Eidem.» Det har læseren og er komplet ligeglad med ham, — men skønner nu så meget mere på, hvad han gav anledning til. — Det er raffineret skrivestunst.

Et «Sideblikk» kan vække debat, eller det må affinde sig med at blive stående for sig alene. — Journalisten må videre! — Det er et arbejdspress at give sig ind under. Men til gengæld: Tænk, virkelig at blive læst, af de mange. Mens trykssvæerten endnu er frisk.

Og så er der altså tale om en regelmæssig spalte eller bladside og dermed chancen for at skabe en kontakt og holde den vedlige.

Rieber-Mohn vil nok smile, om jeg siger, at han netop på denne måde gennem sin ugentlige artikel er blevet en institution. — — —

EMIL PETERSEN

«LEGMANNSRÅDETS MØTE» Herr Redaktør,

Jeg ville gjerne få lov som en leser å legge frem noen bemerkninger og innvendinger med hensyn til et referat fra Legmannsrådets møte som står i «St. Olav» nr. 8 for iår. Det kan nok være at meningen med referatet egentlig var kun å gi en nøtteskallrapport, og derfor ble noen fakta likesom uheldig fremstillet. Men allikevel, som prest mener jeg å måtte si noen få ord angående de «tre konkrete fakta som ble trukket frem på møtet for å vise at Kirken legger mere vekt på den enkeltes menneskelige situasjon . . .». Nå må jeg si at det er klart at Kirken i vår tid har utviklet dens forståelse av den menneskelige situasjon til fordel for både katolikker og ikke-katolikker. Det er jo opplagt og det er godt det. Men det finnes jo visse grunnprinsipper som er og blir gjeldende for oss katolikker til enhver tid. La meg da sitere de «tre fakta» som står i referatet og samtidig gi en liten tilleggs-kommentar til hver av dem, dvs. noen tanker som jeg mener bør understrekes.

1. «Biskopens hyrdebrev i forbindelse med utsendelsen av Humanae Vitae hvor han ber de troende efter alvorlig overveielse å følge sin egen samvittighet.» Nå tror jeg iallfall, at man kunne med denne formuleringen lett misforstå ikke bare vår Biskop men alle kirkens biskoper i deres lære angående dette spørsmål. De kristnes samvittighet skal, så vidt jeg vet, være opplyst av den Hellige Ånd. Det de gjør skal de gjøre i Ånden, i ham som virker i kirken og er dens livskilde. Da skal det sannelig *mye* overveielse til før en vil kunne sette til side en lære forpliktende eller ikke forpliktende, som kommer fra selve kirkens overhyrde. Man må jo regne med at Ånden er med ham, er tilstede og hjelper ham, selvom det ikke i et eller

LESERBREV

annet bestemt tilfelle dreier seg om ufeilbare uttalelser. Er det ikke en veldig stor fare for at man handler ut fra en dårlig utstyrt samvittighet. Læreembetet i kirken er i alle fall ikke utdelt alle. Det var til Peter og de elleve det ble gitt. Da tror jeg at før man tar det skrittet med samvittigheten i en så alvorlig sak skulle man ha følgende for øyne, — nemlig at i bunn og grunn, det vil si i det vesentlige, dreier det seg ikke om hva den enkelte mener om en uttalelse fra en som har myndighet i kirken. Det dreier seg om en egenskap (Charism) som hører selve personen til, dvs. som hører til den som av Kristus har fått det i oppgave å øve myndighet i hans kirke. Når det kommer til stykke, tar vi i det hele tatt hensyn til en som øver autoritet i kirken nettopp på grunn av den personlige funksjon han er blitt tildelt av Herren, ikke fordi vi er enige eller ikke. Når alt er sagt, trer troen sterkt inn i bildet.

2. «. . . de nye skjemaer for inngåelse av ekteskap, hvor kirken i motsetning til tidligere viser et mer nyanisert syn på partenes forpliktelser, bl.a. med hensyn til barnas katolske oppdragelse.» Her vil jeg bare peke ut at det er nok helt riktig at meget mer hensyn er nå vist den ikke-katolske part. Han blir nok ikke lenger bedt om å gjøre det som han neppe kunne ha vært i stand til å gjøre eller gjennomføre, nemlig en katolsk oppdragelse av et barn. Men når det gjelder den katolske part er det faktisk ingen forandring i kirkens syn. En katolikk er fremdeles forpliktet til å oppdra sine barn i den katolske tro. Og det er ifølge de aller siste bestemmelsene, skjønt jeg tror at også utfra naturlov og samvittighet ville man komme frem til samme ordning.

3. Det tredje faktum står skrevet således: «Kirkens godkjennelse av at en prest slutter i sin stilling og gifter seg.» Mange katolikker er nå sikkert klar over at dette slett ikke er tilfellet. Kirkens disiplin for prester er fremdeles den samme som før. At større forståelse av den menneskelige situasjon nå vises ved at en prest lettere kan få en *dispensasjon* fra sine forpliktelser er nok sant. Men en dispensasjon er ikke en godkjennelse av en eller annen ny ordning. En dispensasjon er faktisk en unntagelse, eller rettere sagt et unntagelsestilfelle. Når man ser en bil parkert på en gate hvor det ellers ikke er tillatt å parkere,

(Forts. neste s.)

Pater Ant. Ivens:

MARIAS LOVSANG

Det er en gammel tradisjon i Kirken at mai-måneden i særlig grad er viet Guds Moder, Maria.

I Lukas evangelium, i den lovsang som heter «Magnificat» leser vi disse

kan det godt hende at i vinduet på bilen står det et skilt som sier «dispensasjon». Men da forstår man at det ikke er noe som er regelen, dvs. noe som er tillatt for alle. Med andre ord de prester som får en dispensasjon fra sine forpliktelser må jo alltid vises menneskelig forståelse og kristen kjærlighet, men det må understrekes at dispensasjoner slett ikke oppfyller kirkens ideal. Kirken setter fremdeles store krav på sine prester, og det skulle vi alle være takknemmelige for. At det blir færre prester i kirken i disse vanskelige tider er i seg selv ikke en så stor katastrofe. Prestekall er til alle tider noe særskilt. Ja, forresten er det ikke noe som sier at kun prester kan forkynne evangeliet, det kan andre i kirken også gjøre. Presten har sine sær-sakramentale oppgaver tilbake.

O. I. WÆRING

ord: «Se, fra nu av skal alle slekter prise meg salig. For store ting har den mektige gjort mot meg.»

Disse ord ble skrevet i det første århundre, i kristendommens begynnelse. Dette tidspunkt er av stor betydning. Det gir oss nemlig det første bevis på oldkirkens Mariadyrkelse. Samtidig gir det oss et bibelsk grunnlag for vår Mariadyrkelse.

Det har også vært utgangspunkt for flere uttalelser av Kirkens store lærere nettopp angående Marias plass i frelsesverket.

Og i tidenes løp har store kunstnere ved utallige anledninger fremstilt Maria som dronning over himmel og jord og tegnet hennes bilde med all den prakt av deres talent og kunst.

Dette er mer enn bare en kunstnerisk impuls eller from sjarme. Det var et uttrykk av deres og Kirkens tro.

Bibelen kaller ofte de hellige «de medtriumferende med Kristus». Og i samme ånd har Jesus talt til apostlene: «I mitt rike skal dere spise og drikke ved mitt bord.»

Dette betyr at de hellige gjennom Kristus vil ta del i hans kongedømme. Gjennom Jesus Kristus, Guds Sonn og Marias Sonn vil Gud ta menneskene hjem til seg. Som Høyeste prest vil Kristus føre de frelste til Faderen. Og ved sitt oppofrende liv har de hellige i høy grad medvirket til deres egen og andres frelse.

Og dette gjelder selvfølgelig i stor grad for Jesu Mor, Maria. Mer enn alle andre tar hun del i Kristi herlighet. Hennes rolle som mor for frelseren setter henne i en særstilling, ikke bare her på jorden den gang hun fulgte Jesus i hele hans liv, men ikke mindre nå når hun tar del i hans forherligelse.

Hennes deltagelse i Kristi forløsningsverk gjorde henne til medarbeider i dette frelsesverk og følgelig også til deltagelse i hans herlighet på en meget intim måte. Det er derfor vi ærer Maria som dronning over himmel og jord.

Når vi da, særlig i mai-måneden viser vår glede og ærbødighet overfor Guds mor — og pynter hennes bilde med lys og blomster, da er det mer enn bare en naiv gestus, mer enn en slags katolsk egenart. Blomsterpraktten og alt det vi beundrer omkring oss er et uttrykk for vår tro på den

ene og sanne Gud som har skapt alt dette, på Gud som i egenskap av verdens skaper også skapte Maria og som i egenskap av verdens frelser kalte Maria til å bli mor for frelseren og dermed ga henne en verdighet som fortjener all vår hyldest.

Hele naturen, og ikke minst i denne måned når alt begynte å leve på nytt, symboliserer den bibelske overbevisning at hele skapningen er en refleks av Guds vesen og skjønnhet.

Og slik som Gud Faderen gir seg til kjenne i sin Sonn Jesus Kristus, slik lyser bildet av Sønnen opp i hele skapningen. Alt er skapt etter hans bilde. Jorden og dens veldige krefter, stjerner og planeter, blomster og dyr — også mennesker. Hele verdens skjønnhet er omfattet i Gud og alt er ham underlagt, som apostelen Paulus sier, og alt dette vil Han som en ny himmel og en ny jord få del i sin herlighet når Han kommer igjen.

Vår lovprisning til Maria er da ikke minst en lovprisning for Ham som valgte henne til mor og medarbeider for Jesus Kristus.

«Se, fra nu av skal alle slekter prise meg salig. For store ting har den mektige gjort mot meg.» Disse profetiske ord er i sannhet en berettigelse for vår hyldest overfor Maria. Derfor får vi lov å ære henne i særlig høy grad. Ikke slik å forstå at hun skulle ta Vår Herres plass som mellommann mellom Gud og menneskene. Men selv om vi ikke kan billige en Maria-yrkelse som beveger seg i former ingen kan godta eller tillegger henne egenkapet Gud ikke er opphav til, er det dog ikke riktig å mene at det er en forsømmelse av Gudsdyrkelse når vi yder Maria den ære hun fortjener som Guds mor.

Marias ord: «Store ting har den mektige gjort mot meg,» er også rettet mot oss.

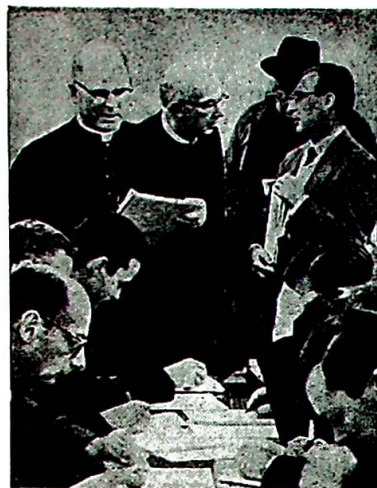
Generasjoner for oss har tatt disse ord meget alvorlig og vi har lov å gjøre det samme.

Vi bekjenner jo den samme oldkirkens tro og ber også i vår trosbekjennelse med de samme ord: Han, som er unnfanget ved den Hellige Ånd, født av jomfru Maria», og videre: Han er blitt kjød ved den Hellige Ånd av jomfru Maria og er blitt menneske.»

Når Kristus er midtpunktet for hele den kristne tro fordi Han alene har fortjent all nåde for oss og gjort det mulig for oss å bli delaktig i hans herlighet, så vet vi at her i tiden var Maria Ham nær fra krybben til kor-

(Forts. s. 165.)

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe		Høy-messe	
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 20 72 26. Sogneprestkontoret 20 7244	9.00 9.50 19.00			11.00
St. Hallvard kirke, Franciskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83	8.35 18.00			11.00
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	9.00 10.00 18.30			11.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	9.00			—
Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 212355	11.00			9.30
Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 212587				10.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 22 209	8.00			10.45
BERGEN: St. Paul kirke, Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10	9.00 19.00			11.00
Vår Frue kirke, Helleveien, tlf. 25 73 53 - 25 77 07	9.30			—
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30			10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 11 438	9.00			11.00
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00			10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgt. 113, tlf. 23 751	8.30			11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haralds gt. 21, tlf. 23 195	8.30			11.00
HØNEFOSS: St. Theresias kirke, Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00			10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00			11.00
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—			10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30			11.15
MOSS: St. Mikals kapell, Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—			11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverres gt. 26, tlf. 50 793	8.30			11.00
SARPSBORG: St. Olavs kapell (1. og 3. søndag) O. Haraldssongt. 49, tlf. 53765	17.30			—
STABEKK: Maria kirke, Nyyveien 17, tlf. 53 77 35 Veståsen kapell	8.30 19.00			10.45 9.30
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.00			10.45
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	8.00			10.45
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 214 St. Elisabeth hospital, Ila tlf. 21 670	8.45 19.00 6.15			11.00 —
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00			11.00
LEVANGER: St. Torfinns kirke og St. Eysteins sykehjem, Jernbanegt. 29	8.30			11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30			11.00
ÅLESUND: Vår Frue kirke, Nørvesund, tlf. 37 558	8.30			11.00
TROMSØ: Vor Frue kirke, Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604 St. Elisabeth hospital, Mellomveien 50, tlf. 81 050	8.15 6.20			10.30 —
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 81 783	8.15			10.30
HAMMERFEST: St. Mikael kirke, Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1. VII—31. VIII St. Elisabeth Institutt, tlf. 11 392)	19.00 8.00			11.00
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 61 501	8.00			10.30

NYHETER

Britiske katolikker — fra alle samfunnsgrupper — deltok i det første møtet i mai i den nye faste Commission for International Justice and Peace (se bildene i forbindelse med vår offentliggjørelse av siste del av Synodedokumentet om Fred og Rettferdighet). De nye medlemmer av komiteen er valgt for sin personlige faglige kompetanse i spørsmål om juridiske saker, økonomi og finanser, massemedia og skolevesen. Noen er direkte engasjert i hjelpearbeidet, andre er eksperter når det gjelder teologi og pastorale problemer. (Blant de som deltar for første gang er bl. a. mrs. Shirley Williams, parlamentsmedlem for Labour og «Shadow Home Secretary», lord Longford, major Fraser som er konservativt medlem av Parlamentet og en tidligere generalsekretær i fagbevegelsen, George Woodcock. Av andre som har deltatt i kommisjonens arbeide tidligere bør vel først og fremst nevnes Barbara Ward, lady Jackson.)

Kommisjonens leder, hjelpebiskop Mahon i Westminster, sier i forbindelse med møtet at det er meget viktig at enhver katolikk forstår betydningen av arbeidet for sosial rettferdighet i verden.

Pålitelige opplysninger som har kommet til Rom forteller at kommunistregjeringen i Tsjekkoslovakia har gjenopptatt noen av sine harde metoder fra 1950-årene mot ordenssøstre. Den 13. april ble alle katolske søstre som arbeidet i menigheter sendt vekk til gårdsbruk og hjem for psykiske lidelser — for å holde dem ute av syne.

Myndighetene forsøker samtidig å redusere antall prester i landet. Tilgangen til seminarene kontrolleres og begrenses og det sies at det foreligger planer om en tvungen pensjonsalder ved 60 år for prestene.

Vatikanet har foreslått at det bare skal holdes Bispesynoder i Rom hvert tredje år, i motsetning til hvert annet år. Forslag om dette er sendt til formennene i de enkelte biskopkonferanser.

Det faste sekretariat for synodene sier at denne ordningen vil gjøre det lettere for biskopene å forberede emnene og gi dem bedre tid på debatten om viktige spørsmål som paven forelegger dem.

Moder Mary Benedict Cahill, superior for Franciscan Missionary Sisters for Africa, omkom ved en flyulykke ved Addis Abeba den 18. april. Ulykken hendte da hun var på hjemtur etter å ha besøkt kongregasjonens poster i Kenya, Uganda, Zambia og Sydafrika. Moder Benedict var 56 år gammel og gikk inn i kongregasjonen i 1935.

Bladet VAR KIRKE har følgende rapport om «kirkelig opposisjon i Bolivia»:

Fra La Paz meldes at folket i Bolivia ser på den katolske kirke som den eneste institusjon som kan forsvare de menneskelige rettigheter, etter at all politisk opposisjon praktisk talt er forstummet. Nedenstående oversikt bygger på en rapport datert 20. mars fra NC News Service's La Paz-korrespondent Fernando Mas, som er argentiner. Mens han arbeidet med artikkelen ble han arrestert og satt i varetekt i flere timer, mistenkt for kommunist sympatier. Under et intervju med statsminister Mario Gutierrez hadde han etter politiets mening kommet med et «kommunistisk» spørsmål, nemlig om det var sant at det militærkuppet som året før brakte oberst Banzer til makten, fikk støtte av den bolivianske hær.

Det var i august 1971 at president Juan Torres snaut ett år gamle marxistiske regime ble styrtet og en militærjunta under ledelse av oberst Hugo Banzer tok makten. Det nye styret lovet «revolusjonerende» sosiale reformer, men hittil har det vært mer opptatt av å eliminere den politiske

motstand enn av å bedre de fattiges kår. Bolivia har ca. 4 millioner innbyggere. Omkring 70 pst. er landarbeidere og 30 000 grubearbeidere. Grubearbeiderne er fagorganiserte, men jordarbeiderne lever under overordentlig vanskelige forhold, oppe på høyplatået, hvor mager jord, hardt klima, dårlige kommunikasjoner og begrensede markedsforhold gjør tilværelsen særlig hard. De er blitt vant til høystemte løfter — og uforandret dårlige levevilkår.

Den mest aktive opposisjonsgruppe finner vi hos studentene. Ved San Andres universitetet stod det et veritabelt feltslag i høst. Det ble etterfulgt av en omfattende arrestasjonsbølge, og det er antatt at antallet på politiske fanger kommer opp i mellom 1000 og 2000.

Senere har universitetet vært stengt. Ifølge en politisk vurdering er det bare 5 pst. av landets innbyggere som støtter Banzer. I januar foretok det hemmelige politi en razzia blant landets intellektuelle, journalister og prester. I dag kontrollerer regjeringen praktisk talt hele den bolivianske radio og presse. Dødsstraff er gjeninnført «mot terrorister og revolusjonære». Banzer har gjort kjent at hans mål er å «gjenoppbygge landet i en ordens, arbeidets og lovlighets ånd».

Da en gruppe kvinner skulle demonstrere med sultestreik mot at deres menn og deres sønner ble holdt fengslet uten rettergang, åpnet fader Deheza Augustinerkirken for dem, og biskopene, under ledelse av kardinal Clemente Maurer av Sucre, tok deres parti. Biskopene sendte en henstilling til innenriksminister Adett Zamora om å slippe de fengslede fri og «snarest la en lovlig rettergang finne sted». Kvinnenes sultestreik, het det i bispenes innlegg, «gjenspeiler tydelig de beklagelige og ulovlige forhold som råder for de politiske fanger. Dette har tvunget kvinnene til å ty til desperate handlinger».

Allerede i oktober i fjor kom hjelpebiskop Adhemar Esquivel av La Paz med en uttalelse hvor han påpekte at «grunnleggende menneskelige rettigheter er krenket i Bolivia, i fredens og ordens navn». Han sa videre at det er foretatt razziaer i klostre og kirker, hvorved Kirkens «tradisjonshevdede asylrett» er krenket.

Marias Lovsang

(Forts. fra s. 163.)

set. Ved henne også ble Han menneskesønn og frelser for oss.

Denne bindende Kirkens tro vil vi holde fast ved i en tid som forsøker å gi en annen tolkning av Marias moderverdighet og som forsøker å neglisere hennes rolle som Guds og Jesu mor.

Når vår generasjon og denne tidens slekt priser henne salig, da stemmer dette overens med hennes Magnificat slik som det står skrevet i Lukas evangelium: Se, fra nu av skal alle slekter prise meg salig.

Et annet medlem av det bolivianske bispemøte, erkebiskop Jorge Manrique av La Paz, anklaget nylig myndighetene for å ha brutt overenskomsten med Kirken og ha grepet pater Luis Alegre i jesuitenes hus i La Paz, uten først å ha underrettet de kirkelige myndigheter. Politiet påstod at Alegre hadde «opprørs litteratur» i sitt værelse, og at han var «engasjert i politiske aktiviteter til fordel for ekstremister». Det ble inngått en overenskomst i fjor, mellom Kirken og statsmakten, etter at det bolivianske bispemøte hadde protestert mot politirazziaer i prestegårder og klostre, for å lete etter prester og legfolk i opposisjonens tjeneste.

Paven har offentliggjort nye rettingslinjer for «valg av kandidater til bispemøtet i den latinske kirke», melder KNA fra Rom. Utnevnelsen av nye biskoper skal finne sted etter omfattende konsultasjoner med bispekonferansene og også med prøvede legfolk. I følge dokumentet skal i fremtiden alle medlemmer av en bispekonferanse en gang i året stemme over en liste kandidater og oversende navnene til Vatikanet. Utnevnelsen beror som før hos paven, men bispekonferansene anmodes om å gi presise, kollegiale henvisninger. Pavens representant, delegat eller nuntius, kan før utformingen av en endelig kandidatliste også rådføre seg med enkelte legfolk.

En
klovner

Jeg har nettopp fått et hyggelig brev fra en ST. OLAV-leser i Genève, en norsk diplomat. Han har følgende bidrag til våre klovnerier — en historie som for tiden gjør stor lykke i FN-kretser:

En nonne som i et eller annet meneskevennlig oppdrag kjørte i en av Belfast's gater, slapp plutselig opp for bensin. Gode råd var dyre som det heter, men heldigvis dukket en barmhjertig trossfelle opp. Han hadde bensin — men bare en nattpote til å fylle over med.

Søsteren var vel tilfreds og gikk igang med bensin-transporten. Vi kan tenke oss at hun står og fyller over på sin vogn da følgende hender:

En protestantisk prest kommer forbi. Han ser nonnen, potten og kommenterer situasjonen slik:

— I hate you catholics, but I do admire your faith.

Det er en munter historie fra et ikke fullt så muntert område. Og vi må regne med at vedkommende prest sa sin replikk med et glimt i øyet.

En helt annen historie forteller Per Bang i den boken hans frue og han har skrevet om London:

Det ble sendt en drikkevannsprøve fra et sted til undersøkelse. Man fikk brev tilbake: Dessverre, hesten Deres lider av sukkersyke.

Anne Marie og Per må tilgi om jeg ødelegger historien, jeg klarte i farten ikke å finne igjen siden i boken den forekommer på. Men:

Både historien fra Belfast og nevnte spøk om forurensninger er ganske nyttige tegn på at vi tross alt kan overvinne motsetninger og galskaper, blant annet med et smil.

ST. OLAV

KATOLSK
TIDSSKRIFT

HVER 14. DAG

KR. 40,— PR. ÅR

SYNODEPAPIRENE

RETTFERDIGHET I VERDEN

III.

UTØVING AV RETTFERDIGHETEN

Mange kristne blir ført til å bære et sant vitnesbyrd om rettferdigheten gjennom ulike former for innsats, inspirert av en kjærlighet i pakt med den nåden de har mottatt av Gud. For noen av dem skjer denne innsatsen i sosiale og politiske konflikter, der de kristne vitner om Evangeliet, og viser til at det i historien gis andre impulser til fremskritt enn strid og uenighet, nemlig kjærlighet og rett. Dette kjærlighetens primat i historien driver igjen andre kristne til å foretrekke ikke-voldslinjen og utfolde sin virksomhet innenfor rammen av den offentlige opinion.

Når Kirken er bundet til å vitne om rettferdigheten, er den imidlertid klar over at enhver som våger å tale om rettferdighet til andre, først må være rettferdig i disses øyne. Vi må derfor foreta en prøving av de handlingsmåter, eiendomsforhold og livsyttringer som finnes i Kirken selv.

Rett må gis akt på innen Kirken. Derfor må ingen, samme hvordan hans eller hennes tilknytningsforhold til Kirken er, berøves sine alminnelige rettigheter. De som tjener Kirken gjennom eget arbeide — inkludert prester og ordensfolk — skal ha et tilstrekkelig utkomme og nyte godt av de sosiale trygder som ytes på de enkelte steder. Legfolk skal ha rettmessig lønn og avansmuligheter. Vi gjentar vår anbefaling om at legfolk bør inneha viktigere verv når det gjelder Kirkens eiendommer, og bør ha del i dens administrasjon.

Vi går også inn for at kvinner skal ha sin del i ansvaret for samfunnslivets ve og vel, og være aktivt med; det samme gjelder i forholdet til Kirken.

Vi foreslår at dette tema blir gjort til gjenstand for utredning under anvendelse av passende metoder, f. eks. ved hjelp av en blandet kommisjon av menn og kvinner, ordensfolk og legfolk, hver med sin bakgrunn og kompetanse.

Kirken anerkjenner alles rett til sann tale- og tankefrihet. Dette medfører enhvers rett til å bli hørt i dia-

logens ånd, som bevarer den legitime mangfoldighet innen Kirken.

Formen for kirkelig rettsutøvelse skal gi den anklagede part rett til å kjenne sine anklagere, likesom retten til et høvelig forsvar. Rettferdigheten tilsier også, for å være fullstendig, en rask behandling, noe som særlig er påkrevet i ekteskapsaker.

Endelig bør Kirkens medlemmer ta del i å treffe avgjørelser, i overensstemmelse med de normer som er gitt av II. Vatikankonsil og av Den hellige stol, for eksempel i forbindelse med etablering av kirkelige råd på alle plan.

Når det gjelder materielle ting, hva de nå enn måtte nyttes til, må det

aldri komme dithen at det evangeliske eksempel som Kirken er kalt til å gi, kan bli tvetydig. Selvom det av og til kan være til gagn å bibeholde visse privilegerte verv og verdigheter, må disse stadig veies og prøves etter nevnte prinsipp. Og skjønt det i alminnelighet er vanskelig å trekke grensen mellom hva som er nødvendig for rett bruk og hva som kreves ut fra et profetisk vitnesbyrd, må man holde urokkelig fast ved dette: Vår tro forlanger av oss en viss sparsomhet i vårt forbruk, og Kirken må både leve og forvalte sine goder slik at Evangeliet blir forkynt for de fattige. Dersom Kirken derimot står frem som én av denne verdens rike og mektige, da forringes dens troverdighet.

Vår samvittighetsransakelse strekker seg til å gjelde alles måte å leve

på: Biskoper, prester, ordensmedlemmer og legfolk. Når det dreier seg om fattige land, må man spørre om det å tilhøre Kirken skal berettige til en plass i solen, fornemt tilbaketrukkent, mens det rundt om råder fattigdom og nød? Og i samfunn med høyere levestandard blir spørsmålet: Svarer vår livsstil til det måtehold i vårt daglige forbruk, som vi peker for andre som nødvendig for at millioner av sultende rundt om i verden skal få sitt å spise?

Opplæring til rettferdighet.

Den kristnes særskilte bidrag til rettferdigheten er den enkeltes livsførsel, hans handel ogandel innen familien, skolen, arbeidet og det sosiale og sivile liv, der han er som en Evangeliets surdeig. Til dette kommer de anskuelser og den holdning den troende kan bidra med innenfor den menneskelige aktivitet. Derfor må opplæringens mening og mål være at den får menneskene til å leve sitt liv i hele dets *virkelighet*, i pakt med de evangeliske prinsipper om personlig og sosial moral og uttrykt i et levende kristent vitnesbyrd.

Men hindringene som stenger for de fremskritt vi ønsker, for oss selv og for menneskeheten, er åpenbare. Den opplæringsform som ennå idag er mest rådende, oppmuntrer bare til snever *individualisme*. Et stort antall mennesker lever som bergtatt av gledesfølelsen over å eie langt utover det rimelige. Skolen og massemedia — som ofte er utsatt for press fra myndighetenes side — tillater bare å forme den type mennesker som systemet selv ønsker, nemlig et menneske etter *dets* bilde: ikke et nytt menneske, men en reproduksjon av hva det allerede er.

Opplæringen forutsetter imidlertid en hjertets fornyelse, som bygger på en erkjennelse av synden såvel hos enkeltmennesket som i samfunnet som helhet. Den må kunne innprente en livsførsel som er fullt ut menneskelig — rettvis, kjærlig og enkel. En slik oppdragelse må videre kunne stimulere kritisk sans og vekke til å etterprøve det samfunn man lever i og de goder det byr på. Den må gjøre folk rede til å gi avkall på de selv samme goder, når disse ikke lenger er med til å tjene rettferdighet for alle mennesker. I utviklingslandene er hovedformålet i denne opplæring til rettferdighet å vekke sinnene til erkjennelse av den faktiske situasjon, samt å ildne dem opp til en total fornyelse av det bestående. Og når så skjer, er verdens forvandling allerede i gang.

Siden en slik opplæring så avgjort gjør menneskene mer menneskelige, vil den igjen hjelpe dem til ikke lenger å bli manipulert av massemedia og politiske krefter. I stedet vil den gjøre dem skikket til å ta hånd om sin egen skjebne og skape samfunn som er virkelig menneskelige.

Denne form for opplæring er derfor med rette kontinuerlig, da den gjelder like meget alle mennesker og alle alderstrinn. Den er dessuten en praktisk form for opplæring, for den finner sted ved handling og aktiv medvirkning, samt i direkte og levende kontakt med urettferdighetens sanne virkelighet.

Opplæring til rettferdighet skjer først innen familien. Vi er vel vitende om at ikke bare Kirkens institusjoner, men også andre skoler, fagforeninger og politiske partier samarbeider med oss i dette.

Denne opplæringen innebærer nødvendigvis respekt for det enkelte mennesket og dets verdighet. Fordi det er rettferdighet i verdensmålestokk det her dreier seg om, må fremfor alt menneskehetens enhet ettertrykkelig bli understreket og stadfestet, da det jo er innenfor denne enhet at mennesket, ifølge Guds plan, kommer til verden. For de kristne er symbolet på denne solidaritet i fellesskapet, at alle mennesker i Kristus skal få del i den guddommelige natur.

De grunnprinsipper som har gjort Evangeliets innvirkning særlig merkbar i vår tids samfunnsliv, er å finne i det læreverk som gradvis og situasjonsbestemt er blitt fremsatt fra ensyklikaen *Rerum Novarum* til pavebrevet *Octogesima Adveniens*. Som aldri før har Kirken ved Det annet vaticankonsils konstitusjon *Gaudium et Spes* bedre forstått den moderne verdenssituasjon, den verden hvor den kristne virkeliggjør sin egen frelse nettopp ved å tjene rettferdigheten. Ensyklikaen *Pacem in Terris* brakte oss et menneskelighetens *magna charta*, mens i ensyklikaen *Mater et Magistra* den internasjonale rettferdighetsproblematikk begynner å rykke i forgrunnen. I en mer utarbeidet form kommer denne til uttrykk i *Populorum Progressio* — en regelrett traktat om retten til utvikling. Og endelig, i brevet *Octogesima Adveniens* finner vi oppsummering av retningslinjene for politisk liv og virksomhet.

Liksom apostelen oppfordrer også vi til, om det er beleilig eller ikke, at Guds ord skal ha sin plass midt i alle menneskelige situasjoner. De meninger og syn vi gjør gjeldende, er ment å skulle uttrykke den tro som idag på

alvor forplikter oss og alle troende. Vi ønsker alle at disse våre uttalelser alltid og overalt må stå i forhold til de gitte omstendigheter. Vårt kall byr oss modig å fordømme urettferdighet, med kjærlighet, klokskap og fasthet, og i en åpen samtale med alle interesserte parter. Vi vet nemlig at vår kritikk og våre innsigelser kan regne med oppslutning i den utstrekning de gir seg uttrykk i våre liv og skinner igjennom i vedholdende gjerning.

Også liturgien, som vi har ansvaret for og som danner kjernepunktet i Kirkens liv, kan i høy grad tjene opplæringen til rettferdighet. For den er en takksigelse til Faderen gjennom Kristus, en takksigelse som i sin fellesskapsform bringer brorskapsbåndet mellom oss til skue, og atter og atter minner oss om Kirkens misjon. Ordets liturgi, forkynnelsen og feiringen av sakramentene virker til en dypere forståelse av profetenes, Herren Jesu Kristi og apostlenes lære om rettferdighet. Dåpsforberedelsen danner innledningen til den kristne samvittighetsforming, mens botens sakrament bør anskueliggjøre syndens og sakramentets sosiale dimensjon. Det er endelig Eukaristien som bygger fellesskapet opp og driver det til å tjene menneskene.

Samarbeide mellom de lokale kirker.

For at Kirken virkelig skal være det foreningens tegn som verdens nasjoner ønsker og venter, må den legge for dagen en større samarbeidsånd mellom kirkene i de rike og i de fattige land, både når det gjelder åndelig kontakt, og når det gjelder fordelingen av de menneskelige og materielle ressurser. Den nåværende generøse innstilling til hjelpen kirkene imellom, kan gjøres ytterligere effektiv ved en *reell koordinering* (f.eks. gjennom Kongregasjonen for evangelisering av folkene og Det pavelige rådsorgan «Cor Unum»), gjennom planmessighet i den felles forvaltning av Guds gaver, og gjennom broderlig samhold. Dette ville alltid fremhjelpe selvstendighet og ansvarsfølelse hos den mottagende part i vurderingen av kriterier, valg av konkrete planer og gjennomføringen av disse.

En slik planlegging må på ingen måte begrense seg til økonomiske programmer. Den må snarere stimulere til fortagender egnet til å heve den menneskelige og åndelige personlighetsforming, som igjen kan bli den surdeigen som trengs for hele menneskets utvikling.

(Forts. neste side)

Mrs. Shirley Williams

Lord Longford

Lady Jackson

I nyhetsspalten på side 164 omtaler vi disse tre menneskene, nye medlemmer av den britiske kommisjon for rettferdighet og fred.

SYNODEPAPIRENE

(Forts. fra forrige side.)

Økumenisk samarbeide.

Fullt på det rene med hva som allerede er gjort på dette område, vil vi, med II. Vatikankonsil, på det varmeste anbefale samarbeide med våre adskilte kristne brødre for å fremme rettferdighetens sak i verden, for å få fortgang i folkenes utvikling og for å trygge freden. Et slikt samarbeide har som siktepunkt først og fremst hva som kan gjøres for å verne om menneskets verdighet og dets primære rettigheter, da særlig retten til religionsfrihet. Herav følger vår felles kamp mot diskriminering p.g.a. forskjell i religion, rase og hudfarge, kultur o.l. Samarbeidet omfatter også studiet av Evangeliets lære, ettersom dette er inspirasjonskilden for all kristen aktivitet. Vi henstiller til Sekretariatet for kristen enhet og Den pavelige studiekommisjon for «Rettferdighet og Fred» med forenede krefter effektivt å bidra til dette økumeniske samarbeide.

I samme ånd anbefaler vi likeens et samarbeide med alle som tror på Gud, til gagn for sosial rettferdighet, fred og frihet. Ja, vi oppfordrer til samarbeide også med dem som, uten å anerkjenne verdens Skaper, likevel, med respekt for de menneskelige verdier, med redelige midler søker rettferdigheten.

Internasjonal aksjon.

Siden Synoden er universell i sin karakter, tar den opp de spørsmål om rettferdighet som vedrører hele menneskeheten. Vi erkjenner betydningen av et internasjonalt samarbeidsopplegg for sosialt og økonomisk fremskritt, og vi gir vår anerkjennelse til det uvurderlige arbeide som er blitt ydet de mer nødstilte folk av lokale kirker, av misjonærer og de institusjoner som står bak disse. Og vi akter å slutte opp om de tiltak og institusjoner som arbeider for fred, for internasjonal rettferdighet og for menneskets utvikling. Vi ber derfor katolske kvinner og menn vel å overveie følgende henstillinger:

1. — Det må godtas at internasjonal orden bunner i menneskets medfødte rettigheter og umistelige verdighet. De Forente Nasjoners menneskeretterklæring må bli ratifisert av alle regjeringer som ennå ikke har

sluttet seg til den, og den må bli overholdt fullt ut av alle.

2. — De Forente Nasjoner — som i kraft av sitt særegne formål burde fremme samarbeidet mellom alle nasjoner — og andre internasjonale organisasjoner bør finne den støtte de fortjener ettersom de betegner innledningen til et system som kan holde våpenkappløpet i sjakk, få slutt på våpenhandel og opplagring av våpen, og blegge konflikter ved hjelp av fredelige og legale metoder, gjennom megling og internasjonale publikasjoner. Det er absolutt maktpåliggende at internasjonale stridigheter ikke søkes avgjort ved krig, men at andre løsninger blir funnet som bedre svarer til menneskets vesen. Dessuten bør ikke-voldsmetoden vinne støtte, og militærnektelse av samvittighetsgrunner bli godtatt og lovhjemlet i alle land.

3. — Støtt opp om de mål *Utviklingshjelpens nye tiårsperiode* har satt seg. De går bl. a. ut på at en bestemt del av årsinntekten hos de rikere nasjoner går til utviklingsland, at prisen på råvarer blir høyere, at markedene innenfor de mer velstående nasjoner åpnes, og at, på visse felter, særordninger kommer i stand for eksport av industrivarer fra utviklingslandene. Her dreier det seg om et førsteopplegg til en progressiv inntektsskatt og en økonomisk og sosial planlegging på verdensbasis. Vi føler sorg hver gang vi ser rikere nasjoner vender seg bort fra et slikt idealmål for universell fordeling og ansvarspålegg. Vi håper imidlertid at ingen slik brist i den internasjonale solidaritet vil komme til å svekke de handelsdrøftelser som f. t. er under forberedelse av De forente nasjoners konferanse for handel og utviklingshjelp (UNCTAD).

4. — Den maktkonsentrasjon som består i en nærmest fullstendig dominerende av økonomi, av forskning, investeringer, transportrater, sjøfrakt og forsikringer må etterhvert bli utjevnet gjennom bindende ordninger. Dette må skje med henblikk på å styrke utviklingslandenes makt og deres mulighet til å treffe ansvarlige beslutninger og til, som fullverdige partnere, å få være med i internasjonale organisasjoner som befatter seg med utviklingsspørsmål. At de nylig faktisk ble holdt ute fra drøftelser om verdenshandelen og fra avgjørelser om monetære spørsmål — som alvorlig griper inn i deres skjebne som folk og individer — er et eksempel på

vekt på den nye og globale bekymring angående menneskets miljøsituasjon, en maktesløshet som ikke kan tolereres innenfor en rettferdig og ansvarlig verdensorden.

5. — Selvom vi er av den oppfatning at internasjonale organisasjoner kan perfektioneres og styrkes — noe som gjelder ethvert menneskelig redskap — vil vi her også understreke betydningen av De forente nasjoners spesialavdelinger. Her siktes da særlig til dem som direkte befatter seg med de presserende og mer akutte spørsmål om verdensnøden, på områder som agrarreformer og modernisering av jordbruket, helsevesenet, uadannelses-sektoren, sysselsetningen, boligbyggingen og den raskt tiltagende urbanisering. Vi finner det spesielt på sin plass å fremheve nødvendigheten av et fond for å få tilfredsstilt behovet for mat og protein hos barn, tilstrekkelig for deres psykiske og fysiske utvikling. Hva den enorme befolkningsveksten i verden angår; gjentar vi her det som pave Paul VI med sine innledningsord i encyklikaen *Populorum Progressio* slo fast som de offentlige myndigheters oppgave: «Det er ingen tvil om at de offentlige myndigheter, innen grensen av sitt mandat, kan gripe inn slik at samfunnsborgerne kan få en anstendig og egnet informasjon i disse spørsmål, forutsatt at denne er i overensstemmelse med moralloven og at den fullt ut respekterer ektefeltenes rettmessige frihet» (nr. 37, A.A.S., 59, 1967, s. 276).

6. — Vi henstiller til regjeringene fortsatt å yte sine tilskudd til et utviklingsfond, men at de også tar for seg arten og måten for bruken av dette. Her vil mesteparten av deres forsøk nemlig måtte følge multilaterale veier, under full iakttagelse av ansvaret som tilkommer u-landene selv som må tas med på råd og av-

SOLSANGEN - FREDSBØNNEN

av den hellige FRANS fra ASSISI, foreligger nå i ny utgave med initialer tegnet av Ørnulf Ranheimsæter.

Solsang, dobbeltkort med konvolutt kr. 1,25
Fredsbønn, enkeltkort » 0,80

ST. OLAV BOKHANDEL,
Akersv. 5, Oslo 1 - Tlf. 20 72 48.

gjørelser i spørsmål om prioriteringer og investeringer.

7. — Vi mener også å måtte legge som for første gang blir tatt opp på miljøvern-konferansen i Stockholm i juni d. å. Det er oss ikke mulig å forstå hvordan rikere nasjoner våger å øke sine materielle krav som de gjør, når følgen er at enten andre land skal måtte fortsette sin eksistens i armod og elendighet, eller at faren for en tilintetgjørelse av selve grunnlaget for liv på jorden truer i horisonten. De som allerede er rike eller velstå-

ende, blir nødt til å anlegge en mindre materialistisk livsform, uten ødsling, for slik å unngå å sette overstyr den arv de alle, i den absolutte rettferdighets navn, er forpliktet til å dele med alle andre medlemmer av menneskeslekten.

8. — Forat retten til utvikling kan skje fyldest i praksis:

a) må intet folk bli hindret i å nå den utviklingsform, som svarer til deres egne kulturelle forutsetninger;

b) må alle folk ved gjensidig samarbeide kunne bli hovedkonstruktøre-

ne i sin egen økonomiske og sosiale utvikling;

c) må ethvert folk, som aktivt og ansvarlig medlem av det menneskelige samfunn, kunne være med — på like fot med de øvrige folk — i samarbeidet om det felles gode.

(Forts. neste side.)

Åpent hus på Mariaholm 6. juni

Er De interessert i å se Mariaholm?

— Vi vil gjerne vise Dem stedet

Vil De vite mer om Mariaholm?

— Vi vil gjerne orientere Dem

Vil De vite hvordan ungdommen bruker skolesenteret?

— Ungdomspresten vil fortelle om dette

Har De noe forslag eller kritikk på hjertet?

— Nå kan De få ordet

Vi har den glede å invitere interesserte katolikker til åpen informasjons- og diskusjonsmøte på Mariaholm den 6. juni kl. 18.30.

Interesserte bes melde seg på hos søster Pia, telefon 20 72 26 innen den 5. juni. Her kan også avtales om skyss, dersom De trenger det.

Det ville glede oss å møte Dem på Mariaholm den 6. juni!

Med hilen

MARIAHOLM SKOLESENTER

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 7. juni: Messe i St. Olavs kirke kl. 19. Deretter samvær i foreningslokalet.
FILMAFTEN.

Alle interesserte damer er velkomne.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	Oslo
Bispegården	
St. Joseph's Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	
Lunden Kloster	Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	Bergen
St. Franciskus Kirke	
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	
Vår Frue Kirke	Hammerfest
Marias Minde	
St. Franciskussøstrenes Moderhus	Hønefoss
Øyenklinikken	
St. Josephs Hosp., Drammen	Lillestrøm
St. Torfinns Klinik, Hamar	
St. Elisabeth Inst.	Tromsø
St. Mikals Kirke	
St. Mikals Prestegård	Trondheim
St. Theresia Hosp.	
St. Franciskus Hosp.	Tønsberg
St. Magnus Kirke	
St. Magnus presteg.	
St. Elisabeths Hosp.	
Vår Frue Kirke	
Bispegården	
St. Olavs Kirke,	
Bispegården	
St. Olavs Kirke	
St. Olavs Prestegård	
St. Olavs Klinikk	

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

Ønskemål fra Synoden.

Den samvittighetsransakelse vi alle samlet har foretatt med hensyn til Kirkens engasjement i kampen for rettferdigheten, vil være nytteløs dersom den ikke blir levendegjort i våre lokale kirker på alle plan. Vi ber Bispekonferansene om at også de følger opp med en nærmere vurdering av de perspektiver vi har dvelt ved i disse møtedager, og omsetter i praksis det vi har anbefalt, som f. eks. ved opprettelse av sentra for sosial-teologiske undersøkelser.

Vi vil også anbefale Den pavelige kommisjon «For rettferdighet og Fred», sammen med Synodesekretariatets råd og kompetente autoriteter å komme med en utredning, vurdering

og utdyping av de ønsker og håp som utgår fra denne forsamling, slik at de kan føre til en lykkelig avslutning, det som vi har begynt.

IV ET HÅPETS ORD

Den Åndens makt som reiste Kristus opp fra de døde, fortsetter sitt virke i verden. Gjennom Kirkens sønner og døtre er Guds folk likeledes til stede blant de fattige og dem som lider overlast og forfølgelse, det opplever på sin kropp og i sitt hjerte

Kristi lidelse og bærer vitnemål om hans oppstandelse.

Hele skapningen har nemlig like til nå sukket og stønnet i fødselsveer, og den venter på at Guds barns herlighet skal bli åpenbart (jfr. Rom., 8, 22). De kristne må derfor være overbeviste om at de vil finne fruktene av sin egen natur og sitt personlige strev — lutret fra alle pletter — igjen på den nye jord som Gud allerede er i ferd med å gjøre rede for dem. Der vil rettferdighetens og kjærlighetens rike råde, et rike som først vil bli fullkomment når Herren selv kommer.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

HVER 14. DAG

KR. 40,— PR. ÅR

DRAMMEN

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikkfabrikk

Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

DRAMMEN

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

FREDRIKSTAD

C. HANSSENS

Trykkeri og Bokbinderi

Tlf. 13 056

FREDRIKSTAD

**FREDRIKSTAD
GLASSMAGASIN**

FREDRIKSTAD

Byens spesialforretning

Olsson
TAPÉT OG GULVBELEGG

Agentgt. 1 - Tlf. 17 080

Andr. Jønne &

Kontormaskiner - Kontorutstyr

Storgt. 4 - Fredrikstad

Tlf. 12 945

EDVARDESEN & NORHEIM A/S

Autorisert Installatør

Radio og Elektrisk utstyr

Tlf. 11 220 - Fredrikstad

ØSTFOLDMEIERIET

Avd. Fredrikstad

O. Henriksens Sønner

Aut. Rørleggere og Rørhandel

Etabl. 1904

FREDRIKSTAD

Sentralbord 15 840

Håpet om det kommende rike har allerede begynt å slå rot i menneskenes sinn. Den radikale og fullkomne omforming av verden gjennom Herrens Påske kaster sin fulle mening over menneskenes, og da særlig de unges ofre for å minske urettferdigheten, volden og hatet — for i stedet samlet å skride fremover i rettferd, frihet, brorskap og kjærlighet.

Når Kirken forkynner Herrens glade budskap, han som er Forløseren og Frelseren, oppfordrer den samtidig alle, men særlig de fattige, underkue-

Offentliggjørelsen av de to store dokumentene fra siste Bispesynode i Rom, om Prestembedet og om Rettferdighet i verden, har vært gjengitt i de fem siste numrene av ST. OLAV — som en nødvendig dokumentasjon. Dokumentene som avsluttes i dette nummeret har vært gjengitt in extenso i norsk språkdrakt.

Red.

LØSSALG AV ST. OLAV

i Grundt Tanums Bokhandel, Universitetsbokhandlene i Sentrum og på Blindern.

de og sorgfulle, — til i samarbeid med Gud å frigjøre fra all synd og bygge opp en verden, som først da vil nå skapelsens fulle mål, når den blir menneskets arbeide for mennesket.

OSLO

Allslags snekkerarbeid utføres
REIDAR MYRVOLD & SØN

Gladsvei 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

OSLO

OSLO

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeider
Tlf. 21 69 06

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

TÅSEN BOK- OG PAPIR A/S
ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

E. Sunde & Co. Røleggerbedrift A/s

VARME- SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG

Ulvenveien 89, Økern, Oslo 5. Tlf. 67 77 84

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72
Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
For sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II
Tlf. 33 36 24 - Oslo
Tigr.adr.: RUSTFRIKNUT

Et godt tilbud!

«On The Rocks» glasset
„Pactofina“

Laget av tindrende klart glass.
Lekkert i utførelsen og stø i formen.

Et alle tiders all-round glass.
Pris pr. stk. kr. 3.50.

Vi sender over hele landet mot postoppkrav.

Castiglioni

Stortingsgt. - N. Slottsgt.
Vikaterrassene

SISTE FORESTILLING

I det ytre handler *Peter Bogdanovich's* film om livet i Anarene, Texas i femti-årene, en by i stagnasjon og forfall. På det indre plan viser den en annen slags forfall, det menneskelige.

Sam the Lion er sentrum for stedets sosiale liv gjennom sin *pool hall*, sin kafé og sin kino. Men han er et sentrum enda mer i kraft av sin menneskelighet: for noen betyr han kjærlighet, for andre vennskap, et sted å være. Allerede når filmen begynner, er imidlertid det trygge stedet, biljardsalongen, temmelig falleferdig. Forfallet har allerede begynt. En kald og isnende vind river gjennom de ødslige gatene, alt liv er allerede som utdødd og bare hos Sam holder noen få stamgjester det gående. Kinoen trekker også en del mennesker og er tilholdssted for datidens tyggummitykkende ungdom som småkliner i det betryggende halvmørket, men noen strålende forretning er det neppe.

Anarenes sosiale lagdeling er enkel og bygd over et lettfattelig prinsipp: de rike er de hvis fedre fant olje, de fattige er de som ikke var så heldige. Prinsippet er jo det samme overalt, men her har tiden ikke gitt den sosiale klasseforskjellen den aura av uavvendelig naturlov som tilfellet er i eldre og mer veletablerte samfunn. Men de nye overklassemennene er i full ferd med å ta igjen det forsømte og gi Anarene den klasseforskjell som ethvert samfunn med respekt for seg selv bør ha. De isolerer seg i sine «country clubs», sine private svømmebasseng og sine tomme liv.

Filmens gjennomgangspersoner er to unge gutter, Sonny og Duane, men uten at den i grunnen handler om dem. *Siste forestilling* er mer en film om en by hvor vi blir kjent med mange mennesker, selv om det er disse to vi kjenner best. og det som hender dem, står på en merkelig

måte i samsvar med det som foregår i hele byen, og utover det i hele samfunnet, ja, hele sivilisasjonen. Og det som skjer, er at menneskene adskilles mer og mer fra hverandre.

Sam the Lion dør, den siste representant for det ekte menneskelige forsvinner, og dermed kan de oppløsende kreftene riktig slippe løs, vinden ruske i husene med fornyet kraft. De nedbrytende og splittende kreftene er først og fremst rikdommen og «fremskrittet». De rike skaper sin egen tomme verden og ved å søke ut av den, ødelegger de også de fattiges. Den rike unge piken, *Jacy*, skiller de to vennene Sonny og Duane fra hverandre, i sine frenetiske forsøk på å bli kvitt sin jomfrudom. Før hun flagrer videre til et nytt og bedre liv i Dallas, har hun imidlertid etterlatt seg dype og ulegelige sår.

Det er fjernsynets inntrengen som blir selve innbegrepet på oppløsningen og forfallet i samfunnet, og fremfor alt i forholdet mellom menneskene. Det kommer riktignok inn som et bimotoiv, men etter

min mening er dets fremmarsj et symbol på det som Bogdanovich vil skildre. Selve filmens tittel går da også på den siste forestillingen i den lille kinoen som til sist må stenge på grunn av konkurransen med fjernsynet. Den siste filmen som vises, er patetisk nok glimt fra Vestens storhetstid, fra før oljen ble funnet og det økonomiske fremskritt kom i gang. — Typisk nok er det i *Jacy's* hjem vi først får et glimt av den nye oppfinnelsen, men den tømmer fort både biljardsalongo og kino, for det de rike har, blir det status for alle å skaffe seg. I filmens siste scene durer TV'en i siderommet mens Sonny klamrer seg til restene av et forhold som en gang kunne ha blitt både rikt og menneskelig.

Siste forestilling er en dyster film, men gripende i sin pessimisme. Den romantiserer ikke det som har vært, og fordømmer ikke det som er; den viser bare utviklingen fra glimtvis menneskelighet til sjusk og tarvelighet.

P. H.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.,
Per Bjørn Halvorsen O.P.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 40 pr. år.
Kr. 20 pr. 1/2 år. Utlandet kr. 45.

Annonser: 10 dager før utg.dagen.
24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.